

Okul Yöneticilerinin Y?ld?rma Davran??lar?n? Belirleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Yöneticilerinin Y?ld?rma Davran??lar?n? Belirleme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27838>

Özet

Okul Yöneticilerinin Y?ld?rma Davran??lar?n? Belirleme Ölçe?i (OY-YDBÖ), ilkö?retim okul ve s?n?f ö?retmenlerinin, okul müdürleri taraf?ndan maruz kald?klar? y?ld?rma (mobbing) davran??lar?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Ölçek, okul yönetiminin ö?retmenler üzerindeki olumsuz, sistematik ve etik d??? davran??lar?n? belirlemeyi hedefler. Geli?tirme sürecinde kapsamlı bir literatür taraması yapılmı? ve yedi alt boyuta yönelik toplam 71 aday madde belirlenmiştir. OY-YDBÖ, e?itim ortamlar?nda dikey mobbingin yaygınlı?n? ve türlerini saptamak için önemli bir araç olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Y?ld?rma, Mobbing, Okul Yönetimi, Ö?retmen, Okul Müdürü, Yüksek Lisans Tezi, Psikometri, E?itim Yönetimi, Geçerlik.

Yazarlar

Güldane Y?ld?r?m

Amaç

Ölçe?in temel amacı, görevli ilkö?retim okul ve s?n?f ö?retmenlerinin, kurum yöneticileri (okul müdürleri) taraf?ndan uygulanan sistematik y?ld?rma davran??lar?na ne ölçüde maruz kald?klar?n? tespit etmektir. Bu tespit, e?itim kurumlarındaki örgütsel stresi, motivasyon kaybı ve çal??ma ortamının kalitesini de?erlendirmeye olanak tanır. Ölçek, özellikle idari yetkinin kötüye kullanılması sonucu ortaya ç?kan baskı ve tehdit edici davran??lar? ölçmeye odaklanmıştır.

Ölçek, akademik araştırmacılara ve e?itim denetçilerine, okullarda yöneticilik pozisyonundaki bireylerin etik d??? davran??lar?nın boyutları belirleme konusunda somut veriler sunarak, bu tür olumsuz durumların önlenmesi için politika geli?tirme süreçlerine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Yapı

Okul Yöneticilerinin Y?ld?rma Davran??lar?n? Belirleme Ölçe?i, örgütsel psikolojideki y?ld?rma (mobbing) yapısını ölçmektedir. Bu yapı, genellikle ma?durların mesleki ve kişisel itibarları zedelemeye yönelik, sürekli ve kasıtlı olarak tekrarlanan olumsuz eylemler bütünü olarak tanımlanır.

Ölçek, y?ld?rma davran??lar?nı yedi farklı alt boyutta ele alacak şekilde tasarlanmıştır. Bu alt

boyutlar, yönetici taraf?ndan gerçekte?tirilen; mesleki geli?imi engelleme, sosyal izolasyon, itibars?zla?t?rma, a??r i? yükü veya angarya verme, sözlü veya yaz?l? tehditler ve yetkilerin kötüye kullan?lmas? gibi spesifik davran?? kategorilerini içermektedir. Ölçe?in nihai formunun bu yedi boyutu temsil eden maddelerden olu?tu?u varsay?lmaktadır.

Geçerlik

OY-YDBÖ'nün geli?tirilmesi a?amas?nda geçerlik çal??malar? büyük bir titizlikle yürütülmü?tür. Ölçek maddelerinin alana uygunlu?unu ve ölçmek istenilen yap?y? temsil etme derecesini belirlemek amacıyla **kapsam geçerli?i** çal??malar?na odaklan?lm??t?r.

Bu amaçla, e?itim yönetimi ve denetimi, ölçme de?erlendirme, program geli?tirme, Türkçe, psikolojik dan??manlık ve rehberlik alanlar?ndan toplam on üç uzman?n görüşüne ba?vurulmu?tur. Uzman görüşleri "gerekli", "düzeltmeli" ve "gereksiz" kategorileri altında toplanm??t?r. Her bir aday madde için kapsam geçerlik oranlar?, **Lawshe Tekni?i** kullan?larak hesaplanm??t?r.

Hesaplama formülü, Lawshe Tekni?i gere?i: ("Gerekli" görüşünü belirten uzman say?s? / Toplam uzman say?s?) - 1 ?eklinde uygulanm??t?r. Elde edilen Kapsam Geçerlik Oranlar? (KGO), 0.05 yan?lma düzeyinde belirlenen minimum de?erler ile kar??laştır?lm??t?r. Bu ölçüt de?erlerden daha yüksek ç?kan maddeler, ölçe?in nihai formuna dahil edilerek güçlü bir kapsam geçerli?i sa?land??? belirtilmi?tir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte ölçe?in güvenilirlik katsay?lar?na dair spesifik bir bilgi (örne?in, Cronbach Alfa de?eri) sunulmam??t?r. Ancak, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilen psikometrik bir araç oldu?u göz önüne al?nd???nda, iç tutarlılık güvenilirlik katsay?s?n?n (genellikle Cronbach Alfa) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirli?i çal??malar?n?n tezin tam metninde yer almas? beklenmektedir.

Gelecekteki ara?t?rmac?lar ve kullan?c?lar için güvenilirlik verilerinin, ölçe?in yap?sal tutarlılı??n?n de?erlendirmede kritik öneme sahip oldu?u unutulmamalıdır.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde, ilk a?amada literatür taramas? sonucunda yedi alt boyuta ili?kin toplam 71 aday madde belirlenmi?tir. Bu durum, ölçe?in çok boyutlu bir yap?ya sahip oldu?unu göstermektedir. Aday maddelerin say?s?n?n yüksekli?i ve alt boyutlar?n önceden belirlenmesi, geçerlik çal??malar?n?n ardından bir **Faktör Analizi** (Aç?mlay?c? veya Do?rulamalı?) uyguland???n? düşündürmektedir. Bu analiz, 71 aday maddenin elenerek nihai ölçek formunun

(daha az madde ve muhtemelen yedi alt boyutlu yapının) belirlenmesinde kullanılmıtır.

Araç

Test Çeşidi: Geliştirme

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Kesin derecelendirme bilgisi kaynakta yer almamaktadır, ancak bu tür psikometrik araçlar genellikle frekans tabanlı Likert ölçeği kullanır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: İlköğretim okul ve sınıf öğretmenleri

Yaş Grubu: Yetikin çalışan profesyoneller (Öğretmenler)

Popülasyon Detayları: Kırklareli ilinde görev yapan ilköğretim okul ve sınıf öğretmenleri örneklemini kullanılarak geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği. Katılımcılar, okul müdürleri tarafından maruz kaldıkları yıldırma davranışlarının sıklığı veya şiddetini değerlendirir.

Anahtar Kelimeler

Lawshe Tekniği, Kapsam Geçerliliği, Güvenirlilik, Eğitim Yönetimi, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, Okulda Yıldırma, Örgütsel Davranış.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: guldane_tfl@hotmail.com

Yazın Adresi: Kırklareli Üniversitesi (Tezin yapıldığı kurum)

İzinler & Ücret ve Test Yaşı

İzinler ve Ücret: Ticari kullanım ve izinler hakkında bilgi edinmek için sorumlu yazar Güldane Yıldırım ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Test Yaşı: 2010 (Yüksek Lisans Tezi yayınlanma yılı)

The original PDF can be downloaded here: okul-yoneticilerinin-yildirma-davranislarini-belirleme-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Y?ld?r?m, G. (2010). *?lkö?retim okul ve s?n?f ö?retmenlerinin okul müdürleri taraf?ndan y?ld?rma davran??lar?na maruz kalma durumlar? (K?rklareli ili Örne?i)* (Yüksek Lisans tezi). K?rklareli Üniversitesi, K?rklareli.

Okul Yöneticilerinin Y?ld?rma Davran??lar?n? Belirleme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Okul müdürünüz mesleki aç?dan kendinizi göstermenizi engeller.

Yapt???n?z i?, okul müdürünüz taraf?ndan olumsuz ele?tirilir.

Okul müdürünüz size geçersiz nedenlerle uyar? verir.

Okul müdürünüz yetkilerini kötüye kullanarak (sicil doldurma vb.) sizi sözlü olarak tehdit eder.

Okul müdürünüz yetkilerini kötüye kullanarak(sicil doldurma vb.) sizi yaz?l? olarak tehdit eder.

Okul müdürünüz yapt???n?z olumlu i?leri takdir etmez.

Okul müdürünüz size gerçekçi olmayan hedeflere ili?kin angarya i?ler verir.

Okul müdürünüz size verdi?i i?ler için gerçekçi olmayan bitirme süresi verir.

Okul müdürünüz siz konu?urken sözünüzü kesme e?ilimindedir.

Okul müdürünüz vücut diliyle veya imalarla kendisiyle ileti?im kurman?z? engeller.